

Georg Kühlewind Alapítvány

Harmincötödik hírlevél

Tisztelt Olvasó! Alapítványunk 35. hírlevelében Székely György négy húsvétal kapcsolatos levelét olvashatják.

Fenyő Ervin

Nagypéntek 1996

Az emberélet kétféle szenvedést ismer. Az egyik az egoitást kiegyenlítő mozzanatokból ered – ezt jól ismerjük. A Úr szenvedéseinek más a forrása: az egzisztenciális szenvedés, minden lényé, aki az emberlét fokán halad át. A szellem szenved, mert testhez kötődik, és a test szenved, mert a szellem számára burokként szolgál. A szenvedés azért van, mert a test formált, véges, határokból áll; a szellem ezzel szemben forma nélküli, végtelen, határtalan. Az emberi szellem túlnyomórészt tudatfölötti – a hétköznapi én-tudat szemszögéből nézve; objektíven még nem ön-maga, még nem tapasztalta ön-magát, nem ébredt fel, nem én-tudatos, mindig a más, a másságot tapasztalja mint tárgyat, mint a figyelem tárgyát, amely még nem tapasztalta önmagát, ezért nem lett még ön(-maga), nem vált a nem-mássá.

Az emberi Énnak ez a szubsztanciája akkora, mint a világ – ezt lehet tudni Steinertől vagy a buddhizmus tanításából – és néhanapján sejthetjük is. Ez a világ nem térbeli kiterjedésű, mint a jelek világa, amelyhez a tinta és a betűk formái tartoznak, amelyekben át most Ön a leírtak értelme felé igyekszik, hanem ez az értelmek világa, a jelentéseké, amelyek előbb vannak, [előbb] kell legyenek a jeleknél. A tudatfölötti, nem ön-tudatos emberi szellem a jelentések világában van otthon és betölti azt. De az ön-magára ébredés a formák világában kezdődik el, a testben és a tárgyakon.

Az Úrban az Ön-magam tökéletesen jelen van: a Világ-Én ön-tudatos az értelmek egész világában, Ő a világ Én-magamja. Mégis összekapcsolódik egy emberi testtel – még ha ez a legtisztább, legnemesebb is. A szenvedés mértéke megfelelően olyan határtalan, mint ez az Én-magam: az emberré válás ára.

A folyamat tetőpontja vagy mélypontja Nagypéntek. A világ három napon át visszafojtott lélegzettel várja: lesz-e föltámadás?

Miniatúr léptékben követjük a nagy példát kicsiny halál-tapasztalatainkban, mindannyiszor kétségekben és kérdezve: bekövetkezik? Felébredt vajon az őskép ereje? Fölebredek-e egy nagyobb ön-magamként? Mert a megismerés csak az én-tudat mértéke szerint lehetséges: amely szinten az én-tudat él, az a megismerésünk szintje egyúttal. Az Én minden kiterjedése halál és föltámadás.

És szenvedés.

Húsvétra világosságot és életet és igazságot kívánok minden jó barátunk.

Georg Kühlewind

Húsvét 1998

Amikor az Urat elfogják, a tanítványok „megbotránkoznak”. Az Úr ezt előre látja (Máté 26,31; Márk 14,27): mindnyájan elhagyják (Máté 26,56; Márk 14,50). A „megbotránkozást” az okozza, hogy a tanítványok nem képesek felfogni: az élő Isten Fia szenvedhet és meghalhat, sőt éppen ezért van a Földön (Máté 16,21-23). Ez egészen a Feltámadásig rejtve marad előttük (Lukács 24,25-27).

A megbotránkozás ténye különösen Péternél válik élessé, aki egy áldott pillanatban a tanítványok közül elsőként ismeri föl a Tanítóban Krisztust (Máté 16,16; Márk 8,29; Lukács 9,20), és ugyanő fogadkozik: ha mindnyájan megbotránkoznak is, és elhagyják az Urat, ő hű marad mindhalálig (Máté 26,33; 26,35; Márk 14,29; 14,31; Lukács 22,33; János 13,37). Az Úr ismeri Péter gyengeségét, amely ott van a megismerés és a képességein túlmutató fellobbanásai mögött (mint a vízen járás esetében: Máté 14,28-30), és ezt mondja neki (Máté 26,34): „Ámen mondom néked, ezen az éjszakán, mielőtt megszólal a kakas, háromszor megtagadsz engem” (Márk 14,30; Lukács 22,34; János 13,38). A háromszori megtagadás mind a négy evangélium szerint megtörténik, a harmadik után megszólal a kakas, és Péter sírva fakad, keservesen (Máté 26,75; Márk 14,72; Lukács 22,62).

Lukács evangéliumában (22,31-), látszólag aktuális indíték nélkül: „Monda pedig az Úr: Simon! Simon! Ímé a Sátán megkísértett titeket, hogy megrostáljon, mint a búzát; de én imádkoztam érted, hogy el ne fogyatkozzék a te hited: te azért egykor majd megtérve (a görög szó megfordulást, tudniillik a szellemi világ felé, jelent), a te atyádfiait erősítsed.” A kísértés abban áll, hogy a megcsúfolt, meggyötört, életét feladó Ember-Istenben ne lássák az Istent – akivel ilyen nem történhet szerintük.

Péter – a Kőszikla – visszaemlékezvén az Úr rá vonatkozó jóslatára (Lukács írása szerint [22,61] a kakasszó pillanatában az Úr Péterre tekint), összetörik. Ami mégis képessé teszi, hogy a Feltámadás után, először Pünkösdkor, majd élete végéig képviselje a Tanítást, az a *János evangéliumban* olvasható (21,15-17): a Feltámadott háromszor (a szöveg kihangsúlyozza: „másodszor”, „harmadszor”) megkérdezi tőle: „Simon, Jónának fia, szeretsz-e engem?” Az első kérdés: „Szeretsz-e jobban ezeknél?” Nem nevezi ekkor Péternek, azaz sziklának. Péter a harmadik kérdésnél „megszomorodék” – visszaemlékszik a háromszori megtagadásra. A válaszai így szólnak: „Uram, te tudod, hogy szeretlek téged.” A Feltámadott előtt csak igazságot lehet mondani. A „te tudod” nemcsak ezt jelenti, hanem azt is, hogy a kérdéstől támad fel a kérdezettben az igazság, az immár megrendíthetetlen szeretet, amely nem ingatag fellobbanás – ekkor válik Péter igazán Kősziklává, a három „igen” igaz erővé, miközben ugyanakkor vissza kell emlékeznie a háromszori megtagadásra is – a Magtagadott jelenlétében. Életének értelme megszilárdul: „Legeltesd, őrizd az én juhaimat.”

Mi mindennap, minden órában megtagadjuk a Tanítást, többszörösen. Reményünk, hogy egykor ugyanannyi „igent”-mondással kiegyenesednek életünk útjai.

Ezt kívánom mindenkinek 1998 Húsvétjára.

Georg Kühlewind

Húsvét 1999

A 22. zsoltár húsvéti jellegét régen meglátták, és pedig nemcsak kezdő verséből – „Én istenem, én istenem, miért hagytál el engem?”, melyet Máté 27,46; Márk 15,34 idéz –, hanem abból is, hogy a zsoltár más motívumai is megtalálhatók az evangéliumok fejezeteiben, amelyek az Úr szenvedéseit írják le (Máté 27,35,39,43; Márk 15,24,29; Lukács 23,34; János 19,24,28,37; 20,25,27).

Ismeretes, hogy az *Újtestamentumban* található ótestamentumi idézeteknél mindig a folytatásukat, környezetüket is hozzájuk kell érteni. A 22. zsoltár 23 panaszos verse után 9 Istent dicsőítő vers következik. Mintha a 23. vers után a könyörgés meghallgatásra talált volna, és így a zsoltár szerkezete analóg a történéssel, ahogyan a Kereszthalál sötétsége után a Feltámadás világossága következik. Ezért a fordítók ilyen címet adtak a zsoltárnak: *Jövendölés a Messiás szenvedéséről és dicsőségéről* (Károli); *Leiden und Herrlichkeit des Gerechten* (Luther).

Messze vagyok attól, hogy a 22. zsoltár minden részletét megértem. Egy pontja azonban világosodni látszik, és ezt a motívumot választom az ezévi húsvéti kontempláció témájaként.

A 21. vers így szól: „Mentsd meg lelkemet-életemet és ... a kutyák kezétől”. A pontok helyén Károlinál „az én egyetlenemet” áll; Luthernél „meine einsame”, a *Jeruzsálemi Bibliában* „mein Leben”, a zürichi *Bibliában* „mein Kleinod”, King James verziójában „my darling” (!), a *Septuagintában* „tén monogéné mon” olvasható. A héber szövegben „jöchidati” áll.

A „monogéné” egyszülöttet, egyetlen gyermeket jelent (Luk. 7,12; 8,42; 9,38; Zsid. 11,17), illetve (János 1,14,18; 3,16,18) az egy szülőtől születettet. A zsoltár 21. versében az utóbbi értelemben érthető csak. A héber szó ezt jelenti: „az én EGYEM (egyetlenem)”, ami vagy aki az emberben egy, egyedüli, aki rálát nemcsak a lélekre, hanem önmagára is; ez nem a hétköznapi tudat vagy figyelem tapasztalása, az önmagamra csak önmagam láthat rá, egyetlensége nem egy kívül fekvő tudat tárgya, hanem az igazi magasabb Én öntapasztalása alanyiságában. JAHAD, a héber szótó, jelentése: az egység megnyilvánulása, az egyesülés aktusa; de állapotként az egyedülállás, az egyetlenség kifejezése.

Az EGY szóban két jelentés, két értelem egyesül: az EGYSEGÉ, az egész világ egybe-látva; és EGY, mint éppen ettől az EGÉSZTől különálló, „magányosság” – utóbbi érezhetően a „magam” jelentésével rokonságban.

Maga a szó (EGY) a különállásra nevel, ha a nyelvben adott; csak a különállásból lehet az EGYSEGÉT és az EGYedülállót megérteni.

Az *Újtestamentumban* az EGYről centrálisan J[ános] 17,20-23 szól, míg periférikusan említi a szöveg J[ános] 10,38; 14,10,11; 17,11; Efez. 4,3; Zsid. 2,11 helyeken. J[ános] 17,20-23 így hangzik: „De nemcsak ő érettök könyörgök, hanem azokért is, akik az ő Logosukért hisznek majd énbennem; hogy mindnyájan egyek lesznek, amint te énbennem, Atyám, és én tebenned, hogy ők is egyek legyenek mibennünk, hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél engem. És én azt a dicsőséget (megnyilatkozó, megnyilvánító felragyogást), amelyet te nekem adtál, önékik adtam, hogy egyek legyenek, amiképpen mi egyek vagyunk. Én öbennök és te énbennem, hogy tökéletesülve egyek legyünk, és hogy megismerje a világ, hogy te küldtél engem, és szeretted őket, amiként engem szeretted”.

Az EGY jelentése a 21. versben a legvilágosabb, innen kisugárzik a többi versre. „Hogy egyek legyünk” – ez nemcsak a szellemi közösséget jelenti (az egységet) az Úrral és az Atyával, hanem ahogyan Krisztus egy az Atyával és mégis önmaga, úgy Krisztus követői is „tökéletesülve” (23) individuálisan és tudatosan EGYEK legyenek énjük forrásával, Krisztussal, és rajta keresztül az Atyával.

Az Úr imájának ez a kérése válik lehetőséggé a Kereszthalál és a Feltámadás következményeként, amellyel a „Logos testté lőn” Jézusban, mint vetett magban megsokszorozódik.

Fényességes húsvéti meditációt kívánok.

G[eorg] Kühlewind

Húsvét 2001

Ézsaiás könyvében (6,9-10) megdöbbentő szavakat olvashatunk, és ezeket Isten üzeni a prófétán keresztül a népnek – az Ő népének: „És monda [az Úr]: Menj, és mondd ezt a népnek: Hallván halljátok és ne értsetek, s látván lássatok és ne ismerjeteK. Kövérítsd meg e nép szívét, és füleit dugd be, és szemeit kend be: ne lásson szemeivel, ne halljon füleivel, ne értsen szívével, hogy meg ne térjen, és meg ne gyógyuljon.”

Az *Ótestamentum* haragos Istenének szavai talán nem volnának meglepőek, hiszen sokszor ostromozza így népe tévelygéseit, amelyek lényeges elemei e nép ótestamentumi történetének. De ezek a szavak idézetképpen az *Újtestamentum*ban is megjelennek, még hozzá az Úr szavaiként: teljes egészében Ézsaiást idézve Máténál (13,13-15), rövidebben, de kissé élesebben Márk (4,12), Lukács (8,10) és János evangélisták írásaiban; az első háromnál mindig a magvető hasonlatával kapcsolatban, amely Isten országának címer-hasonlata, Jánosnál pedig a 12. (40) fejezetben, amely legközelebb áll a magvető (őnála hiányzó) hasonlatához (így pl. 12,24). Ézsaiást idézi Pál apostol Málta szigetén (Csel. 28,25-27) és a rómaiakhoz írt levélben. (11,8-).

Az ézsaiási elátkozó szavak megértéséhez Szt. János egy mondata (12,41) ad útmutatást: „Ezeket monda Ézsaiás, amikor (mivel) látá az ő dicsőségét (doxa – kisugárzás, tanítás), és beszélt öfelőle.” Az *Újtestamentum* népe egész történetén át a Messiást várta, egész története a Messiás földi alakjának, Jézusnak a létrehozására irányult. Amikor az megjelent, a népnek nem volt szabad fölismernie, mert különben nem következett volna be a Kereszthalál és ezzel a Feltámadás sem, azaz nem lenne kereszténység. A nem-értés a tanítványok között is egészen a Feltámadásig tart. Nem is történhetett volna másképp. Mert aki tudta volna a történetet *előre*, mit tehetett volna? Elősegítette volna egy ártatlan halálát és szenvedését? Vagy hátráltatta volna a Megváltást, a Feltámadást? Erre és csakis erre az egyszeri emberileg elviselhetlenné vált helyzetre vonatkoznak az Úr szavai, amikor az egyetlen megoldás a nem-tudás, Ézsaiás szavai értelmében (Lukács 23,34): „Jézus pedig monda: Atyám! Bocsáss meg nekik, mert nem tudják, hogy mit cselekesznek.” Erről az egyedülálló nem-tudásról beszél Péter apostol (Csel 3,17): „De most, atyámfiai, tudom, hogy tudatlanságból cselekedtek [amikor megölték az élet fejedelmét], miképpen a ti fejedelmeitek is.” Hasonlóképpen ír Pál apostol (1Kor 2,8): [Isten titkon való bölcsességét szóljuk] ...melyet e világ fejedelmei közül senki sem ismert, mert ha megismerték volna, nem feszítették volna meg a dicsőség [kisugárzás] urát.”

A zsidóság igazi szerepét és lehetséges jövőjét Pál apostol így írja le (Róm 11,11-15) „...Avagy azért botlottak-é meg [a zsidók], hogy elessenek? Távol legyen;

hanem az ő esetök folytán *lett* az idvesség a pogányoké, hogy ők felingereltessenek. Ha pedig az ő esetök világnak gazdagsága, mennyivel inkább az ő teljességök? [...] Mert ha az ő elvettetésök a világnak megbékélése, micsoda *lesz* a felvételök hanemha élet a halálból?”

Fényteljes Húsvét legyen a Tiétek!

Georg Kühlewind